

Fișa măsurii M7

Denumirea măsurii: **M7 - Acțiuni pentru creșterea incluziunii socio-economice a comunităților rome din teritoriul GAL**

CODUL Măsurii: **M7/1B/6B**

Tipul măsurii: INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

1.1. Justificarea alegerii măsurii și corelarea cu analiza SWOT

Potrivit recensământului populației și al locuințelor din 2011, numărul romilor declarați din teritoriul GAL a fost de 2.272, adică 3,70 % din total populație stabilă la nivel de teritoriu (față de 3,3% la nivel național), fiind singura minoritate din teritoriul GAL. UAT-urile cu număr semnificativ de cetățeni români aparținând minorității rome sunt Berevoești (27,22%), Aninoasa (18,28 %), Vlădești (9,8%) și Pietroșani (5%), primele 3 comune intrând în GAL la finalul anului 2015. Ponderea cetățenilor români aparținând minorității rome din aceste 4 comune este semnificativ mai mare față de celelalte comune din teritoriul GAL.

Situația a stat la baza deciziei parteneriatului de a include în SDL 2014-2020 o măsură dedicată comunităților rome din teritoriul GAL, nouă față de SDL 2007-2013. În urma consultărilor avute în teritoriu, a rezultat că cea mai expusă categorie la riscul de excluziune socială și cu gradul cel mai mare de sărăcie este minoritatea romă, cu toate rezultatele implementării "Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2014-2020". În cadrul Grupului de Lucru Tematic dedicat incluziunii socio-economice a comunităților rome din teritoriul GAL, au fost evidențiate problemele specifice actuale ale minorității rome din teritoriul GAL: sărăcie, condiții precare de trai, nivel scăzut de educație, participare redusă pe piața formală a muncii, excludere socială, discriminare, utilizare redusă a serviciilor de sănătate. De asemenea, a fost acceptat faptul că incluziunea socio-economică a romilor este un proces de durată, complex, care presupune o schimbare importantă atât în mentalitatea majorității, cât și în mentalitatea romilor (Comunicarea Comisiei Europene din 2011, *Un cadru UE pentru strategiile naționale de incluziune a romilor până în 2020*).

Corelarea măsurii cu analiza SWOT are în vedere punctele tari identificate la nivel de teritoriu (comunități concentrate în partea de N-V a teritoriului, proiecte sociale implementate anterior în rândul comunităților, existența unor delegați ai primăriilor cu atribuții în rezolvarea problemelor romilor, existența unor ONG-uri cu experiență în proiecte destinate etniei rome - exemplu: Comunitatea Montană Iezer - Muscel, partener GAL, www.cmim.ro) și punctele slabe (ponderea crescută a populației de etnie romă aflată în risc de sărăcie sau de excluziune socială, grad mare de dezinteres în soluționarea propriilor probleme, lipsa unei expertize minimale în ceea ce privește abordarea unor finanțări, inexistența unei organizări juridice formale sau informale).

1.2. Obiectivul de dezvoltare rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie M7 este: *iii) Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.*

1.3. Obiectivele specifice ale măsurii M7:

În contextul măsurii, abordarea strategică a creșterii incluziunii socio-economice a comunităților rome din teritoriul GAL are la bază participarea activă a comunităților rome în identificarea nevoilor locale specifice, găsirea de soluții viabile și inovatoare și aplicarea lor practică, prin implicarea directă a comunităților rome în toate fazele procesului. Au fost avute

în vedere cele 10 principii de bază comune agreate la nivel european privind incluziunea romilor, la nivelul teritoriului GAL acordându-se atenție principiilor de bază (9) implicarea societății civile și (10) participarea activă a romilor. Au fost avute în vedere și principiile complementare (14) principiul descentralizării în execuție - luarea deciziilor cât mai aproape de cetățean și (16) principiul transparenței - implementarea măsurii să se facă în mod transparent, cu participarea societății civile din teritoriu. Raportat la teritoriu, a fost selectat pentru a fi abordat prin SDL domeniul cheie *Administrație și dezvoltare comunitară* din "Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2014-2020", la care sunt prevăzute responsabilități pentru MADR-AM PNDR, care poate fi abordat inovativ prin SDL.

Scop: creșterea incluziunii socio-economice a comunităților rome din teritoriul GAL, prin implementarea de acțiuni în domeniul dezvoltării comunitare, inovative pentru teritoriu.

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- creșterea implicării și participării active în viața comunităților din teritoriul GAL a cetățenilor români aparținând minorității rome;
- responsabilizarea cetățenilor romi din teritoriul GAL în scopul implicării lor directe în dezvoltarea propriilor comunități, identificarea și aplicarea de măsuri care să răspundă nevoilor socio-economice ale etniei.

1.4. Prioritatea prevăzută la art.5, Reg.(UE) nr.1305/2013 la care contribuie măsura:

P6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

1.5. Măsura nu este asimilată unui articol din Titlul III: Sprijinul pentru dezvoltarea rurală al Reg. (UE) nr. 1305/2013, dar contribuie la realizarea priorităților SDL.

1.6. Măsura contribuie la Domeniul de intervenție: DI 6B Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale, ca DI principal al măsurii, dintre cele de la art.5, Reg.(UE) nr. 1305/2013.

1.7. Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: inovare, protecția mediului și de atenuarea schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea (conform art.5). Abordarea propusă prin măsură este inovativă pentru teritoriul GAL, iar din discuțiile tehnice avute cu experți ANR (www.anr.gov.ro) în faza de elaborare a SDL, aceștia au apreciat abordarea propusă, în acord cu orientarea ANR.

1.8. Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Măsura M7 nu este complementară cu o altă măsură din SDL.

1.9. Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsurile M7 și M6 sunt coordonate astfel încât rezultatul acțiunii lor comune contribuie la promovarea incluziunii sociale în teritoriul GAL.

2. Valoarea adăugată a măsurii (modalitățile în care prin M7 se vor finanța proiecte care aduc plus-valoare teritoriului) este evidențiată prin: a) caracterul inovator al măsurii (în SDL 2007-2013 nu a fost prevăzută o măsură similară); b) impactul estimat al măsurii la nivelul teritoriului [bazat pe interesul manifestat în câteva dintre comunele din teritoriu (cele cu minoritate romă) la consultările avute la GLT6 - Minorități, este de așteptat ca M7 să aibă un impact pozitiv asupra teritoriului]; c) măsura este **relevantă** în cadrul SDL deoarece contribuie la nevoile de dezvoltare ale teritoriului, în special la nevoia N4 -*Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială a minorității rome din teritoriul GAL*; d) condițiile specifice de eligibilitate și de selecție au fost stabilite conform specificului local, așa cum reiese din analiza diagnostic a teritoriului și indicatorul specific.

3. Trimiteri la alte acte legislative

3.1. Legislație UE și națională - referințele specifice menționate la cap.1.3, pct. b) Domeniul Minorități din Ghidul Solicitantului pentru participarea la Selecția SDL, pag.10-11.

3.2. Alte documente: prevederile cap.8.1 din PNDR 2014-2020; fișa tehnică a SM 19.2 din PNDR 2014-2020; Comunicarea Comisiei Europene din 2011, *Un cadru UE pentru strategiile naționale*

de incluziune a romilor până în 2020; Cadrul European pentru strategiile naționale privind incluziunea romilor (2011-2020); Recomandarea Consiliului UE cu privire la măsurile de incluziune efectivă a romilor în statele membre, 2013.

Notă! Lista actelor enumerate are caracter orientativ, nefiind exhaustivă. Ea va fi completată cu reglementările legislației europene și naționale care vor apare ulterior depunerii SDL.

4. Beneficiari direcți / indirecti (grup țintă)

4.1. Beneficiari direcți pot fi:

- ONG-uri care reprezintă interesele populației de etnie rromă și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție;
- GAL-ul, în cazul în care niciun alt solicitant nu-și manifestă interesul și se aplică măsuri de evitare a conflictului de interese. În acest caz, verificarea eligibilității și a criteriilor de selecție se va efectua de către o altă entitate, conform documentele de implementare a sub-măsurii 19.2. Participarea în cadrul acțiunilor finanțate prin această măsură va fi gratuită pentru beneficiarii indirecti (grupul țintă).

4.2. Beneficiari indirecti (grup țintă) pot fi:

- cetățeni români aparținând minorității rrom, din teritoriul GAL (grup țintă);
- populația din teritoriul GAL (beneficiari indirecti);
- ONG-uri din teritoriul GAL cu expertiză în proiecte pentru etnia rromă (beneficiari indirecti).

5. Tip de sprijin:

Stabilit conform prevederilor art. 67 al Reg. (UE) nr. 1303/2013:

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Tipurile de acțiuni eligibile / neeligibile au fost stabilite cu respectarea prevederilor din HG nr. 226/2015, Regulamentele (UE) nr. 1305/2013, nr. 1303/2013, PNDR - cap. 8.1 și fișa tehnică a Sm 19.2 conform prevederilor din Ghidul Solicitantului, aprobat prin OMADR nr. 295/2016. Acțiunile au fost selectate funcție de: situația din teritoriul GAL; concluziile consultărilor avute în teritoriu și ale Grupului de Lucru Tematic dedicat; Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012-2020 (principalul document de politică publică în domeniul incluziunii sociale a romilor din România); prezentarea *Incluziunea comunităților rrom prin proiecte / Strategii de Dezvoltare Locală GAL* a dlui Daniel Grebeldinger, Nevo Parudimos - ERGO Network, 26 feb. 2016, București, în prezența prim-ministrului României; Comunicarea Comisiei Europene din 2011, *Un cadru UE pentru strategiile naționale de incluziune a romilor până în 2020*.

La selectarea acțiunilor eligibile, s-a avut în vedere complementaritate cu intervențiile finanțate prin FESI 2014-2020 (în special POCU 2014-2020) și prin bugetul național (alocat ANR, ANOFM, MAI, MENCS, MMFPSPV, ANPD, MS, MDRAP, CNAS, INSP, CJ-uri și structuri deconcentrate, MFE, ANCP, MC, CNC, instituții publice specializate, APL-uri din mediul rural), prin care sunt facilitate creșterea accesului la locuri de muncă, antreprenoriat, sănătate, educație, cultură, generare de venituri alternative și creșterea calității vieții în mediul rural. S-a avut în vedere complementaritatea cu activitățile Biroului Județean pentru Romi Argeș și cu cele desfășurate la nivelul comunelor din teritoriul GAL. S-au avut în vedere abordări inovative ale nevoilor specifice romilor din teritoriul GAL, care nu pot fi finanțate prin FESI 2014-2020 sau programele naționale. Măsura propusă este adecvată teritoriului GAL. Abordarea locală, la nivelul teritoriului GAL, vine în completarea abordării integrate de la nivel național. Se au în vedere acțiuni care să asigure sustenabilitatea intervențiilor. Proiectele sprijinite prin M7 trebuie să fie în concordanță cu regulile generale din Regulamentele Europene și cu prioritatea 1 din SDL - Dezvoltarea economică a teritoriului GAL și promovarea incluziunii sociale.

6.1. Tipuri de acțiuni eligibile

- acțiuni de animare și promovare de tip LEADER adresate tuturor comunităților locale din teritoriul GAL, potențiale teritorii GIL (Grupuri de Inițiativă Locală), semnificativ populate cu cetățeni români aparținând minorității rome;
- acțiuni inovative de stimulare a implicării ONG-urilor și partenerilor aparținând minorității rome din teritoriul GAL în Grupurile de Inițiativă Locală (GIL);
- acțiuni de identificare și mobilizare a unor actori locali din comunitățile rome care pot genera dezvoltare comunitară;
- acțiuni în domeniul dezvoltării comunitare, pentru romi și ne-romi, în comunitățile locale cu un număr semnificativ de cetățeni români aparținând minorității rome;
- acțiuni care să capaciteze ONG-urile de romi din teritoriul GAL;
- acțiuni inovative de asigurare a participării active a persoanelor de etnie romă din teritoriul GAL la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice ale comunității;
- acțiuni inovative care urmăresc implicarea romilor înșiși și a societății civile în activități care vizează creșterea incluziunii socio-economice a comunităților din teritoriul GAL cu un număr semnificativ de cetățeni români aparținând minorității rome.

6.2. Tipuri de acțiuni neeligibile

- acțiunile sprijinite prin programele finanțate din fonduri de la bugetul de stat, de la bugetele locale sau din FESI 2014-2020 (POCU 2014-2020 etc.);
- acțiunile similare cu cele care trebuie desfășurate de Biroul Județean pentru Romi Argeș și cu cele desfășurate la nivelul comunelor din teritoriul GAL.

Cheltuielile eligibile și neeligibile vor fi detaliate în Ghidul solicitantului și vor respecta regulamentele europene relevante [Reg.(UE) nr.1303/2013; Reg.(UE) nr.1305/2013; Reg.(UE) nr.807/2014], cap.8.1 din PNDR 2014-2020, HG nr. 226/2 aprilie 2015 și fișa tehnică a SM 19.2 și cadrul procedural de implementare a SM 19.2.

7. Condiții de eligibilitate

Condițiile de eligibilitate specifice măsurii sunt următoarele:

- solicitantul se încadrează în categoria de beneficiari eligibili;
- solicitantul este persoană juridică, constituită conform legislației în vigoare în România;
- solicitantul are prevăzut în obiectul de activitate activități specifice domeniului de incluziune socio-economică a cetățenilor români de etnie romă;
- solicitantul dispune de personal calificat, propriu sau cooptat;
- solicitantul dovedește experiență anterioară relevantă în proiecte similare, pe același tip de grup țintă;
- solicitantul dispune de capacitate tehnică și financiară necesare derulării activităților specifice propuse;
- solicitantul nu este în stare de faliment ori lichidare;
- solicitantul și-a îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetul de stat;
- proiectul trebuie să fie în corelare cu SDL a GAL, varianta aprobată de AM PNDR, corespunzător obiectivelor specifice ale măsurii M7/1B/6B;
- activitatea aferentă implementării proiectelor va fi desfășurată în teritoriul GAL.

Criteriile de eligibilitate vor fi detaliate în ghidul solicitantului. Condițiile de eligibilitate sunt corelate cu obiectivele specifice măsurii și respectă condițiile generale de eligibilitate aplicabile tuturor măsurilor (conform Regulamentelor Europene, prevederilor HG nr. 226/2015, PNDR 2014-2020, legislației naționale specifice).

8. Criterii de selecție

8.1. Considerații generale - selecția beneficiarilor direcți constă în evaluarea și selecția proiectelor depuse în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte lansate de GAL. Criteriile de selecție sunt adecvate specificului local și sunt conform obiectivelor SDL, astfel încât sprijinul

acordat prin M7 să fie canalizat către acele proiecte care corespund cu necesitățile identificate, cu analiza SWOT și cu obiectivele stabilite în SDL (se vor acorda prioritate proiectelor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor SDL).

8.2. Principiile de selecție

Principiile de selecție sunt definite, în scopul de a selecta beneficiarii direcți ai măsurii, care ar putea pune în aplicare mai bine măsura după cum urmează:

- Principiul relevanței proiectului pentru atingerea obiectivelor SDL;
- Principiul nivelului calitativ și tehnic cu privire la activitățile propuse, experiența și/sau calificarea experților propuși;
- Principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului;
- Principiul eficienței utilizării fondurilor.

Principiile de selecție vor fi detaliate ulterior în ghidul solicitantului și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să se asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Toate proiectele eligibile vor fi punctate în acord cu principiile de selecție mai sus menționate, iar criteriile de selecție sunt următoarele:

- caracteristici privind nivelul calitativ și tehnic (principiul nivelului calitativ și tehnic cu privire la activitățile propuse, experiența și/sau calificarea experților propuși);
- planificarea activităților (principiul implementării eficiente și accelerate a proiectului);
- oferta financiară (principiul eficienței utilizării fondurilor).

Nu au fost atribuite punctaje pentru principiile și criteriile de selecție prevăzute în SDL pentru măsura M7, având în vedere că pe parcursul implementării SDL, prioritizarea poate fi diferită în funcție de evoluția situației la nivel local. Criteriile de selecție respectă prevederile art. 49 al Reg. (UE) nr. 1305/2013 în ceea ce privește tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Elementele care au contribuit la stabilirea cuantumului sprijinului și la aplicarea unei intensități specifice a sprijinului sunt următoarele: obiectivele și prioritățile SDL; specificul local (interes colectiv, accesul public la rezultatele proiectului, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei măsuri va fi de 100% din totalul cheltuielilor eligibile, sub rezerva aplicării art. 61 din R (UE) nr. 1303/2013, valoarea eligibilă aferentă unui proiect va fi de maximum 15.599 euro (sumă nerambursabilă).

10. Indicatori de monitorizare

Indicatorul specific domeniului de intervenție corespunzător măsurii este:

- Populație netă care beneficiază de servicii / infrastructuri îmbunătățite.